

11

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

B.30.0.PER.0.00.00.01.005. 2902
Genel seçimler

19.06.2007*015000

HİTİT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ : 24.09.2002 tarih ve B.30.0.PER.0.00.00.01/-05-001-3703-21551 sayılı yazımız.

Genel seçimlerde aday olmak üzere istifa eden öğretim elemanları ile idari personelin eski görevlerine dönmelerinde, ilgi yazımızda belirtilen ve bir örneği ekte gönderilen Danıştay Birinci Dairesinin 26.10.1992 tarih ve 1992-339 sayılı kararı doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof.Dr. İsa ESME
Başkan Vekili

EK : 5

DAĞITIM
Ün. Rektörlüklerine

734

T.C.:-

D A N İ Ş T A Y

Birinci Daire

Esas No: 1992/313

Karar No: 1992/339

Milletvekili veya mahalli idareler genel ve ara seçimlerine katılmak üzere görevlerinden ayrılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin, adaylığı ya da seçimi kaybetmeleri durumunda yeniden göreve dönebilmeleri için haklarında bir atama işlemi tesis edilip edilmeyeceği hususunda oluşan duraksamanın giderilmesi amacıyla istişari düşünce istemine ilişkin Başbakanlığın 7.9.1992 günlü ve Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü B.02.0.KXS/191-2/06105 sayılı yazısında aynen:

" Bilindiği gibi, Anayasanın 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlilerinin görevlerinden çekilmedikçe milletvekili adayı olamayacakları hükme bağlanmış, madde gerekçesinde de bu hükmün tüm kamu görevlilerini kapsadığı belirtilmiştir.

Bu nedenle, 298 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesine dayanarak görevden ayrılanların bu görevlerinden çekilmiş (istifa etmiş) sayılacakları açıktır. Bu durumda, eski görevlerine veya mükteseplerine uygun başka bir göreve atanmak üzere müracaat edenlerin eski görevlerine dönebilmeleri için, o göreve atanmaya ilişkin kanuni işlemin yapılmasının, başka bir ifadeyle; mezkur görev müşterek karar veya Bakanlar Kurulu kararı ile atamayı gerektiren bir görev ise müşterek karar ya da Bakanlar Kurulu kararı alınmasının zorunlu olduğu ve ek 7 nci madde hükmünün, Anayasanın 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık oluşturacağı şekilde yorumlanamayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte, mezkur ek 7 nci madde hükmü uyarınca seçime katılmak için görevden çekilmenin "istifa" şeklinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, bu hükümle güdülen amacın, çekilmiş olan görevi muayyen bir süre için askıya almak bulunduğu ve bunun "geçici olarak görevden ayrılma" olarak mütalaa edilmesinin gerektiği; bu nedenle de seçime girmek üzere görevlerinden çekilenlerin aday olmaması ya da aday olupda seçilememesi durumunda, hiç bir işleme gerek kalmaksızın eski görevlerine, bu görevin boş olması kaydıyla dönebilecekleri yolunda kimi görüşler ileri sürülmektedir.

Birinci Daire

Esas No: 1992/313

Karar No:1992/339

Nitekim, Sermaye Piyasası Kurulu Başkan Vekilliğine yasa gereği Bakanlar Kurulu Kararıyla atanan ve Milletvekili Genel Seçiminde aday olmak için bu görevinden ayrılan kişinin durumuyla ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığına gönderilen ilgi (a) yazımıza cevaben adı geçen Başkanlıktan alınan ilgi (b) yazıda, ilgilinin, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun ek 7 nci maddesi gereğince "ilk işlemin aksi uygulanarak "Bakan onayı" ile göreve başlatıldığı belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi, mezkur görüşler tezelde, sözkonusu ek 7 nci maddenin, Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerine, seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilme kolaylığı öngören hükümler; sözü edilen hükümün, bu görevlere atanabilmek için kanunların istihsalini zorunlu kıldığı idari işlemin yerine geçtiği veya onu bertaraf ettiği düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Ancak, sözkonusu düşüncenin kabulünün, gerek Devlet Memurları Kanunu ve gerekse kamu personelini ilgilendiren diğer kanunlarda öngörülmüş bulunan "çekilme (istifa) ve "atama" kavramlarıyla bizzat kendisi arasında bir çelişkiyi de beraberinde getireceği açıktır.

Diğer taraftan, anılan ek 7 nci maddeyle güdülen amaç, seçim nedeniyle görevlerinden ayrılan kişilerin yeniden göreve dönebilmelerinin kolaylaştırılmasını teminen idareyi belli bir şekilde hareket etmeye mecbur tutmak suretiyle bunların eski veya başka bir göreve dönebilmelerinin sağlanması olduğu düşünüldüğünden, mezkur hükümün, çekilmiş bulunan görevlere tekrar atanabilmek için mevzuat uyarınca gerekli bulunan atama işleminin tesis edilmesini engellemeyeceği düşünülmektedir.

298 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinin uygulaması ile ilgili olarak düşünülen bu husustaki tereddütlerin giderilmesi için konunun incelenerek

T.C.

DEĞERLENDİRME VE İZLENLERİ

-3-

Birinci Daire

Esas No: 1992/313

Karar No: 1992/339

Danıştay Kanununun 23 üncü maddesine göre görüşünüzün bildirilmesini arz ederim." denilmektedir.

Gereği Görülüp Düşünüldü :

İstisnâi düşünce isteminin konusu, milletvekili veya mahalli idareler genel ve ara seçimlerine katılmak üzere görevlerinden ayrılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin, adaylığı yada seçimi kaybetmeleri halinde yeniden görevlerine dönebilmeleri için haklarında bir atama işlemi tesisinin gerekli gerekmediği hususuna ilişkin bulunmaktadır.

Anayasa'nın 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrası; "Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumundaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe aday olamazlar ve Milletvekili Seçilemezler." hükmünü içermekte; aynı konuyu düzenleyen 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 18 inci maddesi, yukarıda sayılan görevlilerin " genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamayacaklarını ve aday gösterilemeyeceklerini" hükmüne bağlamakta ve aynı Kanunun 19 üncü maddesi de görevden ayrılmaya ilişkin usul hükümlerini düzenlemektedir. Bu madde hükümlerine göre de, ayrılma isteğinin ilgili idarece kabul zorunluluğu bulunmakta ve kabul kararı aday olmak isteyen kişiye tebliğ olunmaktadır.

Görüldüğü üzere, memurlar ve diğer kamu görevlileri bir seçimde aday olmak istedikleri takdirde görevlerinden ayrılmak zorundadırlar. Ayrılma istemleri ilgili idarelerince kabul edilmekte, kabul keyfiyeti görevliye tebliğ olunmakla işlem tamamlanmaktadır. Anayasadaki terimi ile çekilme, Kanundaki terimi ile ayrılma, eski terimi ile istifa sonuçlanmış, ilgilinin görevi ile bir ilişkisi kalmamıştır. İşgal ettiği görev yeri ve kadrosu boşalmıştır. Artık idare, bu kadro üzerinde tasarruf yetkisine sahip bulunmaktadır. Bu boşalma geçici bir boşalma değildir ve geçici olarak görevden ayrılmak olarak da yorumlanamaz.

T.C.
D. A. M. E. Ş. T. A. Y.

-4-

Birinci Daire/313

Esas No: 1992/313

Karar No:1992/339

Bunun yanında, Kanun koyucu, kamu görevlilerinin seçimlere katılmalarını özendirmek amacı ile 15.3.1990 gün ve 3617 sayılı Kanunla 298 sayılı Kanuna eklediği ek madde 7 ile "Subay, Astsubaylar hariç olmak üzere: milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları olan diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanı takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler." hükmünü getirmiş bulunmaktadır.

Bu durumda, subay ve astsubaylar dışında kalan kamu görevlilerinin, seçimlere katılmak için görevlerinden ayrılmaları ve adaylığı veya seçimi kazanamamaları halinde, belli süre içerisinde başvuruları koşuluyla yeniden eski görevlerine, bunun mümkün olmaması durumunda, kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönmelerine olanak tanınmıştır.

Burada, seçimi veya adaylığı kaybeden kamu görevlisinin Yasada belirtilen sürede başvurusu üzerine, ayrıldığı göreve atanması konusunda öncelik tanınmıştır. Ayrıca, ilgilinin seçime katılmak için ayrıldığı görevin önemi ve niteliği nedeniyle kısa bir süre dahi olsa, boş kalmasının sakıncaları dikkate alınarak bu kadroya bir başkasının atanmış olması hali de öngörülmüş ve böyle bir halde idarece gerekli araştırma yapılarak ilgilinin durumuna uygun bir göreve getirilmesi esası kabul edilmiştir.

Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin seçimlere katılmak üzere görevlerinden ayrılmaları üzerine kamu göreviyle ilişkileri kesilmiş bulduğundan, ilgililerin adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde göreve dönmek için başvuruları durumunda idarece yapılacak olanın öncelikle yasal koşulların oluştuğunu saptamak, daha sonra da bu kişilerin yeniden statüye dönmelerini sağlamak amacıyla bir atama işlemi tesis etmekten ibaret bulunduğu kuşkusuzdur.

T.C.

DANIŞTAY

-5-

Birinci Daire

Esas No: 1992/313

Karar No:1992/339

Yine, o göreve ilk atama hangi usulle yapılıyor ise, 298 sayılı Kanun Ek 7 nci maddesi uyarınca yapılacak atamanın da aynı usulle yapılması gerektiği açıktır.

Sonuç olarak; seçimlere katılmak üzere görevlerinden ayrılan ve adaylığı veya seçimi kazanamayan kamu görevlilerinin, seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden bir ay içinde başvurularını kaydıyla eski görevlerine veya durumlarına uygun bir göreve dönebilmeleri için idarelerce gerekli atama işleminin tesisinin zorunlu olduğu görüşüne varılarak dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına 26.10.1992 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Feridun Taşkın

Üye

Fikret Urgan

Üye

Yurdakul Güncer

Üye

H.Doğan Topaloğlu

Üye

Harun Çetintemel

B/K